

Třicet procent účastníků nehod potřebuje pomoc. Komplexní podpora na jednom místě: ponehodovapece.cz

20.11.2024 - David Červinka, Veronika Vošická Buránová | Centrum dopravního výzkumu

Podle dat webu Dopravní nehody v ČR bylo v letošním roce v období od ledna do října evidováno 77 654 nehod, při kterých došlo k usmrcení 385 osob, 1 386 osob bylo těžce zraněno a 20 623 osob vyvázlo s lehkými zraněními. V tomto období se oběťmi nehod stalo 1 817 dětí ve věku 0-14 let, které vyvázly buď s lehkými zraněními nebo svým zraněním podlehlly. 46,4 % z nich bylo spolucestujícími v automobilu. Roste také počet nehod na elektrokoloběžkách, kdy v 77,3 % nehod uživatelé elektrokoloběžek nepoužili přilbu (tyto nehody se týkají především osob starších 18 let).

Mezi **nejčastější zranění při autonehodách** (77,7 % všech nehod, které se v letošním roce staly) patří:

Při nehodách na **motocyklu nebo mopedu** (4,79 % všech nehod, které se v letošním roce staly) se většina zranění opakuje stejně jako u automobilu, navíc se objevují kožní oděrky a popáleniny, pneumotorax nebo hemotorax, poranění vnitřních orgánů a poranění obličeje (zlomeniny čelisti, nosu a lícních kostí, poranění očí).

U nehod **cyklistů a koloběžkářů** včetně jejich elektrických verzí (5,83 % všech nehod, které se v letošním roce staly), při nichž 77,3 % uživatelů jízdních prostředků nemělo přilbu, dochází nejčastěji k fatálním úrazům v oblasti obličeje, celkově hlavy a poraněním pánve.

Obrázek 1: Obálka knihy Komplexní systém ponehodové péče v ČR, zdroj ponehodovapece.cz

Každoročně je třetí neděle v listopadu **Světovým dnem vzpomínek na oběti dopravních nehod** (World Day of Remembrance for Road Traffic Victims – WDR). V České republice tento den známe jako **Světový den obětí dopravních nehod**, který mimo jiné upozorňuje na nutnost zlepšení bezpečnosti silničního provozu a prevence dopravních nehod. Evropská federace obětí dopravních nehod (FEVR) hraje klíčovou roli v organizaci a propagaci tohoto dne na mezinárodní úrovni. V České republice si tento den připomínáme díky **Českému sdružení obětí dopravních nehod** a také **Centru dopravního výzkumu**, které se již několik let věnuje výzkumu celého systému ponehodové péče a jeho fungování.

Z dat projektu KOMPLEX (Komplexní systém ponehodové péče) se podařilo získat celou řadu zajímavých informací včetně rozhovorů s odborníky, kteří bývají na místě nehody jako první – hasiči, záchranáři a policisté. Kvalitní ponehodová péče a zmírnění následné traumatizace začíná právě už během zásahu složek Integrovaného záchranného systému (IZS). „Ze vzorku více než 2 000 respondentů se potvrdilo, že znaky **traumatizace z dopravní nehody** vykazuje **až 30 % všech účastníků bez ohledu na míru fatality následků**. Jinými slovy lze říct, že i přesto, že došlo pouze k majetkové újmě, může to v zasazeném člověku vyvolávat pocity viny či stres, které jej mohou limitovat v řádů dnů i týdnů. S rozvojem posttraumatu pak velmi koreluje míra prožité bolesti,“ říká David Červinka, výzkumný pracovník v oblasti dopravní psychologie, terapie a poradenství v dopravě z Centra dopravního výzkumu.

Na vážné dopravní nehody je třeba nahlížet skutečně komplexně jako na problematiku bio-psycho-socio-spirituální. Lze vnímat to, co taková situace bere, ale i dává. Na dopravní nehody je možné tedy

nahlížet jak v kontextu toho, že je to událost, která může vést **ke zhroucení člověka**, ale také událost, jež může **zvýšit odolnost a pomoc s posttraumatickým růstem**.

Výzkum také ukázal důležité faktory, které vedou k horšímu prožívání takové situace. Především ženy po nehodách vykazují vyšší skóre fyzického stresu. Dále je to u účastníků nehod subjektivní pocit viny a poškození, vlastní i cizí zranění, ekonomické dopady, svědomitost konkrétního jedince a mj. velkou roli hraje i to, zda zasaženým byla poskytnuta alespoň nějaká forma ponehodové péče.

Na celou situaci reagovalo Centrum dopravního výzkumu (CDV) v projektu KOMPLEX financovaného Technologickou agenturou ČR vydáním odborné knihy, spuštěním webových stránek i speciálními workshopy, které byly určeny například dobrovolným hasičům. Zároveň jsme však v průběhu výzkumu došli k tomu, že je ponehodová péče široké téma, které budí zájem odborné veřejnosti a zejména zasažených osob.

Evropská unie pro dekádu 2021–2030 definovala 8 klíčových ukazatelů (KPI), které jsou vyhodnocovány ve všech členských zemích, jedním z nich je také ponehodová péče. Tato oblast je zakotvena ve Strategii BESIP 2021–2030 a návazných akčních plánech. V letošním roce se tedy podařilo splnit hned dva důležité cíle – získat možnost pokračovat v započaté práci a získat prostředky na další inovace.

„Pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí se naši výzkumní pracovníci mohou nyní více zabývat reálnými potřebami zasažených osob, komparujeme data ze zahraničních ponehodových systémů a vše konzultujeme se složkami Integrovaného záchranného systému. A také díky podpoře z Nadace ČEZ se nám v průběhu příštího roku podaří rozšířit i webové stránky ponehodovapece.cz, které v předchozím projektu nebyly hlavním výstupem,“ komentuje Veronika Vošická, výzkumná pracovnice v oblasti dopravní psychologie, terapie a poradenství v dopravě z Centra dopravního výzkumu. Naopak při zkoumání potřeb zasažených osob se webové stránky ukazují jako věc, kterou by ocenily. Přístup k případné pomoci v rámci ČR není jednotný a mnohdy jsou lidé uchylují právě k informacím z internetu, které mohou být podvodné. Společným cílem je vytvořit platformu, na které účastníci nehod získají veškeré potřebné informace na jednom místě.

Mgr. David Červinka
+420 774 966 908, david.certinka@cdv.cz

Mgr. Veronika Vošická Buráňová
+420 774 321 994, veronika.vosicka@cdv.cz

Oblast dopravní psychologie – terapie a poradenství v dopravě
Divize dopravních technologií a lidského faktoru
Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Líšeňská 33a, 636 00 Brno

TZ Třicet procent účastníků nehod potřebuje pomoc. Komplexní podpora na jednom místě:
ponehodovapece.cz (431,57 KB)

<https://www.cdv.cz/tisk/tricet-procent-ucastniku-nehod-potrebuje-pomoc-komplexni-podpora-na-jednom-miste-ponehodovapece-cz>